



## METSASEIRE

Metsaseire alamprogramm keskendub metsade ja metsamuldade seisundi määramisele ning jälgimisele. Lisaks õhusaaste toimele hinnatakse ka bioloogiliste mõjurite osa metsakahjustustes. Metsa kui taastuva loodusvara seisundi jälgimine on oluline majanduslikust aspektist, samas on metsa kui elukeskkond koduks erinevatele elusorganismidele. Tähtis on metsadel roll ka puhkamis- ja sportimisvõimaluste pakkujana. Metsaseire üldisem eesmärk lisaks metsade seisundi jälgimisele on kogutud andmestiku ja aegridade põhjal metsade seisundi muutuste väljaselgitamine, nende seostamine inimtegevuse ja looduslike protsessidega ning metsade kasvukäigu modelleerimine. Seire käigus kogutud andmeid ning üldistusi kasutatakse metsade kaitset ja kasutamist puudutavate otsuste tegemisel.

### Metsa ja metsamuldade seire

Metsa ja metsamuldade seiret on nimetatud ka I ja II astme metsaseireks, mis tuleneb Eesti osalusest kahes rahvusvahelises metsaseire programmis. Esimene neist kannab nimetust ICP Forests ehk I astme metsaseire, teiseks on üle-euroopaline metsade intensiivseire ehk II astme metsaseire. I astme metsaseire võrgustik on rajatud 1988. aastal ning koosneb 96 alalisest vaatluspunktist 16x16 km ruutudel. Vaatluspunktid paiknevad koosseisult, vanuselt ja kasvukohatingimustelt erinevates puistutes vastavalt võrgustiku ristumispunktide sattumisele erinevatesse puistutesse. Igas vaatluspunktis hinnatakse 24 nummerdatud vaatluspuidu seisundit. II astme metsaseire toimub püsiproovialadel, millele on rajatud 0,25 ha proovitükid. Iga proovitüki sees on valitud omakorda 0,1 ha suurune väiksem proovitükk, mida ümbritseb puhverala. II astme metsaseire aladel toimub lisaks vaatluspuidu seisundi hindamisele ka mulla agrokeemiliste näitajate määramine ning mullavee, võra- ja avamaa sadevee keemiline analüüs.



## METSA JA METSAMULDADE SEIRE

aruanded

### ÜLDHINNANG

Vaatlusaluste okaspuude võrade seisund 2007. aastal võrreldes eelmise seireaastaga oluliselt ei muutunud. Võrreldes eelnenud aastaga jäi ka okkakadu samale tasemele. Arukase võrade seisund on viimase kahe aastaga halvenenud 14,1%.

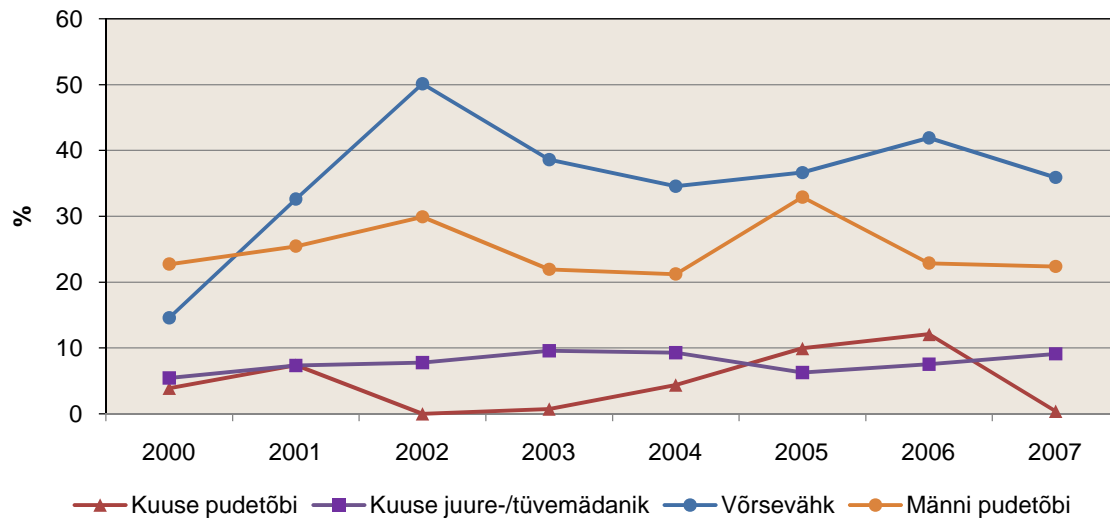
Keskmine sademete pH oli neutraalne. Lämmastikuühendite saastekoormuse osas ei saanud 2007. aastal välja tuua tendentsi, et lämmastikuühendite saastekoormus on suurem soojematel kuudel ja tunduvalt väiksem talvekuudel. Lämmastiku depositsioon oli küllaltki suur ka aasta lõpul.

### TÄHELEPANU VAJAVAD FAKTID

- \* Peamised kahjustajad harilikul männil olid võrsevähk (tekitajaks *Gremmeniella abietina*) ja pudetõbi (tekitajaks *Lophodermium seditiosum*). Kuuskede sagedasem seenhaigus oli juurepess (tekitajaks *Heterobasidion parviporum*).
- \* Putukkahjuritest esines mõnevõrra sagedamini säsiüraskeid (*Tomicus spp.*) ja punakat männivaablast (*Neodiprion sertifer*).
- \* Võrreldes 2006. aastaga vähenes männi pudetõve esinemiste arv. Langustrendi näitas ka võrsevahi esinemiste arv. Võrsevahi tunnustega puid oli 2007. aastal männi vaatluspuude hulgas ligi poole (44,3%) ulatuses.
- \* Kõige madalam võravee pH väärtus registreeriti Pikasillas (4,95) ja avamaal Sagadis (4,99).
- \* Kõrgeim avamaa ja võravee pH väärtus registreeriti Tõraveres (vastavalt 6,49 ja 6,63)
- \* Suurim ammoniumlämmastiku depositsioon avamaal oli Sagadis (636,1 mg/m<sup>2</sup>), väikseim Pikasillas (209,4 mg/m<sup>2</sup>).



## SUUNDUMUS



Joonis 64. Olulisemate seenhaiguste esinemine (%) mäni ja kuuse vaatluspuudel aastail 2000–2007

## TEEMAKAARDID

- Intensiivseirealade vaatluspuude keskmine okkakadu aastatel 1998–2007
- Hapestavate ionide ( $\text{NO}_3^-$ ,  $\text{SO}_2^-$ ,  $\text{Cl}^-$ ) keskmine sisaldus metsaseire jaamade sadevees 2007. aastal

## LISAINFO

- Metsakaitse- ja Metsauuenduskeskuse kodulehekül
- Eesti Maaülikool, õppematerjal (mullad). Autorid Raimo Kõlli, Toomas Teras, Olav Ellermäe
- Märt Hanso, Silja Hanso. Okaspuu-vörsevähk on ohtlik ja salakaval mändide haigus. Eesti Mets.